

Tajemství

Sotva se zmíníte o tajemství, mnozí zvednou hlavu a naslouchají. Tady se dozvíme o nějakém tajemství, to může být zajímavé. Budeme znát to co jiní nevědí, půjdeme si to poslechnout nebo se na to podívat! Tak se historie různými „nosiči tajemství“ jen hemží - vypravěči, bardové, spisovatelé, filmy, televizní programy, videokazety, to vše rádo vyzrazuje různá tajemství. Tak se můžeme seznámit s tajemstvími dávných časů, záhadných míst, stromů, tajemných příběhů, osob, věcí atd., atd. Téměř všechno může mít svoje tajemství. Cokoliv s tajemnou tematikou se ve všech dobách dobře prodávalo.

Lidské srdce samo nejtajemnější, téměř volá po tajemstvích. Svého vlastního si však často není vědomo. V běžné komunikaci si zapomínáme všimnout toho, co hýbe dějinami, našimi osobními příběhy, vztahy, zájmy, životy - totiž tajemství.

Potkáme-li nějakého člověka již vzniká jakýsi vztah, pozdravíme se, vyměníme několik slov... Jenže - to co se v nás ve skutečnosti děje nevyjadřují slova: jemné nitky přediva našich vztahů dobrých, méně dobrých, sympatií, antipatií, lhostejnosti či zájmu, lásky i nelásky a jejich původ a důvod je většinou pro nás samé tajemstvím. Proč právě ten je nám sympatický a tamten nemilý si můžeme jakkoliv odůvodňovat racionálními slovy, ale za těmito slovy leží stejně neobdělaná a neznámá krajina - tajemství, záhadnější než mnohé záhady z literatury.

Toto můžeme pozorovat na každém kroku, kdekoliv se setkávají lidé. Někdo někoho přivítá. Za běžnými slovy může být tajemství lhostejnosti nebo tajemství vřelé a sympatické lásky, radostného ohně srdečných vztahů s velikým darem energie. Někdo popřeje někomu dobrý den nebo uzdravení, někdo někomu poradí... Kolik tu může být formálního chladu ale i vřelého zájmu, účasti a sympatií.

Donutit se k tomu nelze, zfalšovat to nelze ani ošvindlovat, kde se to bere? Je to tajemství. Za slovem i pohledem to vězí a jestli je to dobré je to vzácný dar. Slavnost těchto darů je každé upřímné setkání a přátelství. Často nedoceňujeme nebo nevnímáme, ale stačí být jen na nějaký čas vzdálen přátelským vztahům osobně a už všechno jinak vnímáme. Stačí se vrátit například po nemoci nebo delší cestě mezi svoje blízké a už téměř vidíme, vnímáme za slovy ono největší tajemství, kterým je nevyřčené v srdci každého z nás.

Tak tomu tichu často a co nejpozorněji naslouchejme.

S vděčností Jarmila Plotěná

Pokračujeme v uveřejňování závažných textů autorů Čapek, Hašpl, Šíma, vydané Unitarií v roce 1936.

Tvůrčí náboženství

Dvojí náboženství

Základní ideologický princip

Snad čtenáře překvapí tento nadpis, když je známo, že na světě existuje přes 1200 různých náboženských vyznání, že sama katolická církev má nejméně šest vyznání, že je na 80 sekt islámu, že pravosláví i evangelíci se štěpí na mnoho větví, jichž počet jde do set. A přece existuje v podstatě jen dvojí náboženství: jedno, kterému se theologicky říká zjevené (náboženství věřící v zázraky, tj. náboženství protipřirozené a protirozumné). Druhé náboženství se nezakládá na víře v zázraky, je přirozené a nezjevené. K prvnímu patří většina světa. Katolíci, evangelíci, pravoslavní, pravověrný buddhismus, islám a jiné. K druhému patří většina svobodných církví, především unitářství. Rozdíly mezi vyznáními první skupiny jsou pro člověka dvacátého století bezvýznamné, ba často malicherné. Všechny spojuje víra, že Bůh zasahuje do světového dění i proti přírodnímu řádu. Podle těchto věr skutečně tak Bůh čas od času činí. Katolíci a pravověrní evangelíci věří, že Bůh dělal takové zázraky, jak je líčí bible. Bůh tu beseduje a handruje se s lidmi, píše prstem a podobně. Také jiná náboženství, jako mohamedánské a buddhistické, mají ve svých biblích mnohé zázraky. I liberální evangelíci a méně pravověrní vyznavači zázračných náboženství po celém světě věří v zázraky, ale není jich už tolik. Evangelíci věří ve veliký zázrak: ve vtělení Boha v Ježíše Krista. I jiná náboženství věří v božské synovství svých zakladatelů (buddhismus). Vše, co tato vyznání učí, odvozují z Písem svatých, jež prý byla zjevena, to je, zázračně lidu zprostředkována. V zázraky věří vlastně i ty církve, které v modlitbách poučují Boha, co by měl pro toho či onoho věřícího učinit. Myslí, že Bůh, uzná-li proseb modlícího se za správné, zasáhne do přirozeného dění a ve prospěch někoho poruší řády, které vše na světě ovládají.

Všechna tato vyznání padají, vzepře-li se zdravý a vzdělaný rozum víře v zázraky. Církve, které ustrnuly na kompromisu mezi vírou v zázraky a náboženstvím přirozeným, buď dospívají k druhému z nich nebo se blíží prvému. V tomto případě si odvizují ty, jichž rozum je příliš zdravý a vyspělý, než aby se podrobil víře v starodávné báchorky a pověsti.

Není třetí možnosti: buď náboženství založené na víře v zázraky nebo náboženství přirozené. Někteří lidé nepovažují přirozené náboženství za náboženství a chtějí ponechat toto slovo jen skupině náboženství „zjevených“. Leč nemáme jiného vhodnějšího výrazu a většina vyznavačů přirozeného náboženství je přesvědčena, že je to také náboženství, i když velmi odlišné od běžných církevních nauk.

Naproti první veliké skupině stojí tedy náboženství přirozené, bez zázraků, nezjevené. Jeho historii a ideologii je věnován tento stručný spis. Napsati ideovou směrnicí unitářství je daleko těžší než vykládati věroučné názory každé jiné církve. Církve mají formule a dogmata, unitářství jich nemá. Náboženství ve smyslu unitářském je cesta a život; kdo po ní jde, vidí ji, kdo žije, ten ví o životě. Máme-li však tento život poněkud srozumitelně popsat, musíme tak činit ve srovnání s druhou skupinou náboženskou, o níž jsem mluvil, jejímiž pojmy je vnější pozorovatel zvyklý dívat se na náboženství.

Než k tomu přistoupíme, musíme zdůraznit, co vlastně vyplývá z celého popisu unitářství: ani tato, ani žádná jiná kniha o unitářské ideologii není a nebude unitářskou dogmatikou. Ačkoliv knihu píše unitářští duchovní, snaží se tu jen zachytit směr a proud unitářského myšlení, jak dnes vypadá; všichni unitáři nemusí smýšlet stejně. Přesto zůstanou určité obecné principy, které unitáře unitářem dělají a odlišují je od druhé strany „zjeveného“ náboženství. Nás nesjednocuje nějaký článek víry, nýbrž společné rozumné, vroucí hledání věčné pravdy a život připodobňující se poznávání Nejvyššího a jeho vůle.

Ulity

Mne trápí bující individualismus, taková ta česká kulička, kterou si doma ve skrytu válíme bez poctivého zájmu o životy druhých, kdy se uzavíráme do ulit svých názorů, bojíme se obnažit své já před jinými, a tak se odsuzujeme k dobrovolné izolaci, ke klauzuře těl i duší, srdce i svědomí, citu a poznání ve vztahu já a ty - můj bližní, kolega, přítel, soudruh, chcete-li bratr nebo prostě druhý člověk, stejně dobrý, potřebný, cenný a důležitý.

Taková izolace je slupka navíc, ochranná vrstva, která ovšem utěsní prostor mezi lidmi zvukotěsným obalem, básník Jiří Wolker ji označil za ohavnou filozofii, ohavnou ve smyslu sebeukájení, tedy za duševní onanií. A jako biblický Onan stříkal semeno na zem, aby nezplodil potomstvo a byl za to zlořečen, tak i člověk na konci tohoto ztřeštěného století vypěstoval náruživost vášně k dokonalosti a ukájí dokonale jen své představy a chtíče, bez toho, že by zakusil touhu po tvoření velkých věcí, užitečných pro druhé lidi a jiné národy, zabaluje se do splnění vlastních tužeb, a proto je stejně jako Onan odsouzen k zlořečení, k prožívání marnosti a maniakálních depresí, které na sebe přivodil.

Ale existence druhých lidí se nedá usmlouvat, oni tu prostě žijí stejně jako my, a pokud jsou nešťastní, hladoví a nemocní, jejich stav časem dolehne i na nás, protrhne naši slupku a dostane se nám na zoubek, k vlastní škodě pak musíme vyvinout několikanásobné úsilí po nápravě věcí veřejných, za cenu velkých obětí hojíme rány po světových válkách a po sobectví mezi národy, které se chtěly aspoň na čas izolovat.

A tak Angličané stále jezdí vlevo, vzdálenosti měří na míle, pivo čepují na pinty, před jídlem si nepřejí dobrou chuť, na kontinent hledí prezíravě a donedávna tomu říkali splendid isolation - krásná izolace, podobně mají Slováci svá specifika, Němci uctívají Vaterland a Češi „zemský ráj na pohled“, ale skutečně jen na ten první, protože už na ten druhý nemůžeme přehlédnout, kolik sobeckých slupek nás od sebe odděluje; jaká škoda, že nás nikdo nepřemluví, abychom přestali válet své domácí kuličky a věnovali se jedné, která je domovem všech, tedy krásné planetě Zemi, přátelé.

ThDr. Jan Schwarz

Za moudré stáří

Pane, ty víš lépe než já, jak jsem den ze dne starší - a jednoho dne budu starý docela.

Chraň mne pokušení, abych se při každé příležitosti nesnažil kdekomu vykládat, co o každé věci vím. Stařecká žvanivost obtěžuje všechny kolem.

Chraň mne, abych se nesnažil všem lidem kolem sebe zasahovat do jejich života vnučováním svých názorů. Představa starců, že oni všemu rozumějí nejlépe, je trapná.

Pomáhej mi, abych se nepokoušel radit těm, kdo se mne na radu neptají - a tak si zachoval pár dobrých přátel.

Pomáhej mi, Pane, abych dokázal nemluvit o svých zdravotních potížích. Rok od roku ve mne roste chuť, stále podrobněji je kdekomu popisovat.

Netroufám si prosit o dar, abych uměl naslouchat s potěšením, když druzí mluví bez konce o svých zdravotních potížích, ale o trpělivost, abych to aspoň snesl.

Netroufám si už také prosit o lepší paměť. Proším jen o pokoru, abych si na svou zapomnětlivost vzpomněl, když se mi zdá, že druzí se mýlí.

Ale o toto tě moc prosím, Pane: abych si dokázal zachovat vlídnou a laskavou tvář. Vždyť mrzoutský pohled je obraz ďábla.

I když mé oči slábnou, ať si zachovám dobrý zrak pro vše, co je na bližním dobré - a ať nejsem líný to povědět a pochválit.

V obličejí mám vrásky, mé prsty jsou neobratné a nohy těžké. Někdy je mi z toho úzko. Ať si víc připomínám to, co ještě mohu, než to, co už nemohu. Ať si proti bázni před stáří stavím štít tvého slova: „Kdo ve mne věří, tomu rostou křídla jako orlovi.“

Dej mi, Pane, sílu, abych přijal své stáří v důvěře v tebe. Ne naříkavé, ne ubřečené stáří, ale vděčné. Vděčné za vše dobré, co bylo, co je a v co důvěřuji ve víře v Tebe, jenž žiješ na věky věků.

Modlitbu svatého Františka Saleského vybrala do Poutníka Iva Bordovská

Jen jeden svět

Musím se přiznat, že mne v poslední době máloco tak potěšilo, jako když jsem se nedostal na film. To zní poněkud protismyslně, musím tedy doplnit, že to bylo v Brně v kinu Art, že šlo o jeden z dokumentů promítaných v rámci filmového festivalu Jeden svět, že jsem tam byl půl hodiny předem a kvůli mimořádnému zájmu mladých lidí bylo kino zcela vyprodáno. Filmový festival Jeden svět a jeho organizátor – nadace Člověk v tísní – jasně ukazují, že humanistický proud je v naší společnosti živý, že zvláště mladí lidé jsou otevření poznávání jiných kultur, že nejsou pouhými lhostejnými konzumenty, že přinejmenším část naší společnosti má vyšší hodnoty a vyšší cíle, než maximalizaci zisku za každou cenu.

Je sice dost pravděpodobné, že až se tito mladí lidé začnou věnovat kariéře a založí si rodiny, nebudou mít na problematiku lidských práv tolik času, ale vklad který jim dává jeden svět je vysoce hodnotný. Kdyby v ničem jiném, tak pouze v tom, že budou schopni vidět za krátkým televizním spotem ve správách skutečné lidi žijící třeba na druhém konci světa a jejich situaci a případně je podpořit a vyjádřit solidaritu, třeba prostřednictvím takových organizací, jako je Člověk v tísní.

Název „Jeden svět“ poukazuje na to, že v současném globalizovaném světě nestojíme a vlastně ani nemůžeme stát mimo.

Například film „Kongo – hluboké ticho“ se zabývá situací v Kongu, kde se stalo znásilňování žen jak ze strany regulární armády, tak ze strany vzbouřenců jedním z prostředků udržujících nestabilní situaci, výhodnou pro mezinárodní společnosti těžící v této zemi suroviny. Je možné, že suroviny z Konga byly použity i při výrobě notebooku, na

kterém právě píšu tento článek... Jak bychom mohli rozetnout gordické uzly tohoto světa, nejsme-li ochotni vidět jak jsme v nich sami zapleteni?

Pokud budeme pozorně sledovat situaci, zjistíme že bolestivá místa planety nejsou pouze někde „v černošsku“, ale také u nás a v nás. Nedávno jsem v televizi viděl film, zabývající se obchodem s „bílým masem“. Přestože v závěru bylo zdůrazněno, že jde pouze o filmovou fikci, byl jsem otřesen tím, k čemu zde může docházet a zřejmě také dochází a může se něco podobného dít přímo za našimi humny. Jedna kamarádka z Bosny mi vyprávěla, že několik jejích spolužaček při cestě za prací do zahraničí nedobrovolně skončilo v nevěstinci ve Velké Británii a zachránil je pouze zásah policie.

Nebojme se vidět chyby nejen v cizině, ale také v našem vlastním civilizačním okruhu, přímo u nás. Vždyť je více než pravděpodobné, že jsme díky svým děravým zákonům pračkou peněz z podobných bohu-nelibých aktivit. V rámci ničím a nikým neomezované „svobody podnikání“ u nás nejsou herny a herní automaty licencovanou činností, důsledně kontrolovanou státem, takže se přímo nabízejí různým temným silám jako pračky peněz. Jak je možné, že nezávislého senátora Novotného, který proti tomuto zlu již mnoho let vytrvale bojuje, vidí naše média a naše většinová společnost téměř jako jakéhosi exotického podivína z jiné planety?

Je výborné, že díky akcím jako je „Jeden svět“ u nás postupně dochází ke změně postoje k lidským právům a vlastně k nenápadné změně postoje celé společnosti. Pouze bych chtěl připomenout, že pokud má být naše hájení lidských práv věrohodné a účinné, musíme si udělat pořádek také sami u sebe. Jinak budeme pouhou zástěrkou aktivit nejrůznějších darebáků.

ing. Pavel Sedlák

Sny z hlediska duchovního

Spánek je pro člověka nezbytnou životní nutností. Bdělý stav a spánek je pro lidskou bytost činností krátkodobého střídání dvou časoprostorů, materiálního a duchovního světa, podobně, jako je lidský život a posmrtný stav jeho dlouhodobým střídáním v rámci kosmického mravního řádu - reinkarnace. Takovýto spánek není umrtvením, nečinností, protože žije v jiných „dimenzích bytí“.

Bdělý stav je kontrolován a řízen pěti smysly, ale ve spánku jsou smysly „vypnuty“, utlumeny, více - méně bdí pouze některé, aby při mimořádných situacích spícího člověka probudily a uvedly všechny smysly do funkce (hluk, hmat, pach).

Spánek a sny nejlépe dokazují, že vědomí není jen záležitostí mozkové, tedy materiální činnosti, ale že je produktem duše (ducha), který nejenom mozek ovládá, ale svobodně jedná, mluví, koná, putuje i když v té jiné „dimenzi“, tj. v duchovním světě. Spánek tedy není jenom produktem tělesné existence. Nejen to - tyto aktivity duše se ve spánku zapisují do mozku tak, jak by je prožívala v bdělém stavu. Důkazem toho je i to, že sny si pamatujeme nejenom po probuzení, ale i po celý život; je tu však zajímavý fenomén: sny jsou pouze osobním zážitkem - nikomu je nemůžeme dokázat, ovšem nikdo nám je nemůže popřít, znegovat.

Materialistická věda inteligentní princip, tj. duši se svobodnou vůlí působící mimo tělo neuznává (i když ji v některých případech úplně nepopírá) a psychické jevy naivně vysvětluje. Podle ní je ve spánku útlum vyšších funkcí, při nichž se udržují životní funkce, resp. nastává regenerace mozku a prý sny vznikají tím, že se zvyšuje aktivita neuronů, které je možno si vybavit. Mohou samy od sebe, když jsou utlumené smysly, bez vlastního vědomí, bez vůle jedince (s hlubokým útlumem myšlení a smyslů) vznikat logické příhody, obrazy, prožitky a komunikace, ve kterých snící (spící) se aktivně zúčastňuje a činí a navíc si po probuzení vše pamatuje?

Je pravda, že ve spánku se uskutečňuje regenerace tělesného organismu působením biologických zákonů a spát musí jak člověk po těžké práci unavený, tak ten jenž celé dny nic nedělá jen např. leží, ale sny jsou důkazem toho, že duch člověka nepotřebuje regenerace a že je aktivní stále a tedy i v době spánku těla.

Z hlediska duchovního nejsou sny jen sled obrázků vytvořených podvědomím, ale skutečná aktivita ducha jedince prožívajícího a komunikujícího ve společnosti jiných beztělných bytostí v obrazové realitě podobné té hmotné a jak již bylo řečeno a jak i vyplývá z naší každodenní zkušenosti se zapisují do hmotného mozku jak obrazově, tak slovně.

Ve spánku jednak člověk nekontroluje činnost tělesných orgánů a nemá ani osobní odpovědnost za své tělo, ačkoliv prociťuje jistou odpovědnost, za stav v kritických situacích. S tělem je putující duch ve snách propojen jemnou astrální páskou, která je velmi citlivá na smyslové podněty a v oněch kritických okamžicích přivolá ducha spícího do tělesné reality.

Z hlediska tvorby, resp. druhu snů může být sen jako následná působnost vlastních myšlenkových sil z bdělé reality a na druhé straně návaznost na společenství duchovních bytostí, které mu vytváří obrazové prostředí, celé „filmy“ událostí, prožitky, příhody a zejména komunikace.

Sny jsou ale i odrazem morálního stavu osobnosti, jeho myšlení a konání. Myšlenky mohou být 1. tvořivé: konstruktivní, ušlechtilé, dobropřejné a pod. 2. rušivé: malicherné, plytké, ovlivněné každodenními problémy, 3. destruktivní: pomlouvačné, zlostné, nenávislné, chamtivé a pod. Za tyto všechny myšlenkové projevy nese člověk osobní odpovědnost, která se projevuje i ve snách.

Zmatené, ledabylé a malicherné sny jsou tedy odrazem naší morálky, ubohého myšlení a zájmů, které pak přivolávají duchovní bytosti stejné mravní úrovně, které tyto sny vytvářejí. Ale lidi zabývajícími se vážnými, zvláště duchovními problémy a žijícími čestným životem, respektujícími mravní řád se i ve snách dostávají do vyšších duchovních úrovní, do společenství bytostí vyšší úrovně a tak i zážitky ve snách jsou v důvěře v ně - ten kdo ve sny a duchovní svět nevěří, tomu se ani žádné snové informace nedostávají - odezva není žádná, nebo zmatená. Vyšší bytosti nám příznivě nakloněné nám nejenom zpřijemňují život nezapomenutelnými zážitky, ale nás ve snách potěšují, povzbuzují, posilují, upozorňují na možné nebezpečí, ale i kárají za naše nesprávné konání, protože i duchovně uvědomělé bytosti se v některých životních situacích „potknou“, tj. vědomě i bez zlého úmyslu porušují mravní řád. Život nám častokrát staví v cestu takové překážky a pokušení, že nejsme je schopni překonat. Biologický a materiální život a celé jeho

prostředí nám vytváří „mantinely“, ve kterých se musíme více- méně pohybovat a mnohokrát jednáme v rozporu se svým svědomím.

Sny se nám většinou dostávají v symbolické formě - tato symbolika není jednoznačná, jak to naivně vysvětlují příručky o snech, „snáře“, ale každý jen trochu uvědomělý člověk je zpravidla vytuší, nebo si vysvětlí z daných obrazových souvislostí smysl sdělení.

Dále uvádím dva příklady krásných symbolických snů, které se týkají duchovního poznání:

1. Šel jsem coby turista hřebenem nízkých kopců, které se obloukem táhly k mému domovu. Rozhodl jsem se, že si cestu zkrátím přímým směrem; sešel jsem do údolí a náhle jsem se ocitl na strmém hliněném břehu potoka, který tekł asi 10 m pode mnou; další krok by byl pád do propasti. Řešil jsem to tak, že jsem se položil na znak, obrátil a odplížil dál a vrátil na původní trasu. Poučení: nejenom že jsem si nezkrátil cestu, ale ztratil jsem čas a navíc jsem se zašpinil.

2. Jel jsem autem po rušné dvouproude ulici. Náhle jsem zjistil, že jedu v protisměru, ale v levém jízdním pruhu a proti mně auto. Naštěstí se mě i protijezdci podařilo zastavit - protijezdci jsem se velice omlouval a pak jsem se zařadil do svého jízdního pruhu. Poučení: při svém duchovním postupu se musí jet nejen správným směrem, ale i ve správném pruhu tj. jemu odpovídající duchovní cestou.

Ve spánku se tedy uskutečňuje dialog života na vyšší úrovni pomocí snů - události v nich poskytované jsou pro nás velmi užitečné pro nápravu člověka v rámci kosmického mravního řádu, ale i pro potěšení, povzbuzení a jiných hledisek pozitivního každodenního života. Z mnohých snů lze také vytušit informace minulých životů v návaznosti na život současný i budoucí.

Sny jsou též důkazem existence duchovního světa a jeho komunikace s námi. Je to jako bychom prožívali druhý, paralelní život se současným. Nepromarňujme proto tyto úžasné nabídky duchovního světa a využijme jeho pomoci pro náš strastiplný svět, jinak se okrádáme o možnost - jak v materiální tak v duchovní oblasti - pomoci v široké sféře problémů každodenního života.

ing. Julius Kodrik